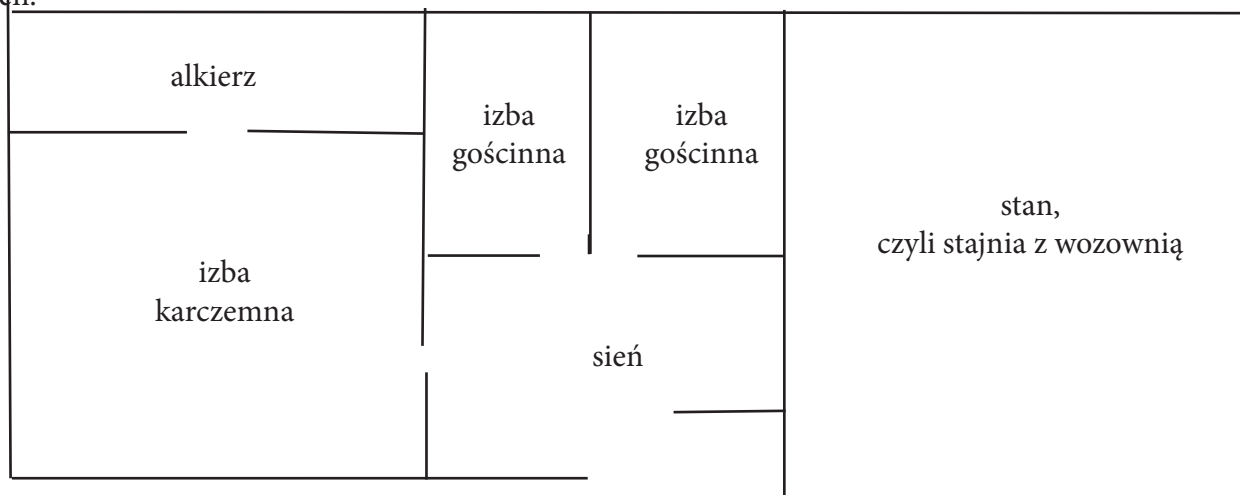


## Handel i karczmy

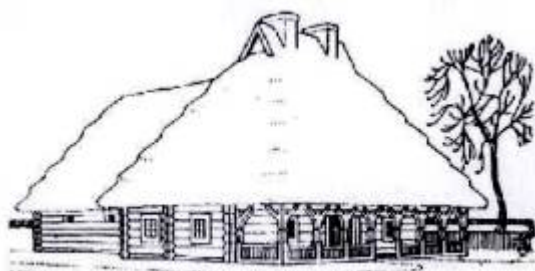
Tradycyjnie i zawodowo handlem w Polsce zajmowali się głównie Żydzi. Mieszkańcy wsi handlowali tylko przy okazji jarmarków, gdzie sprzedawano plony rolne oraz zwierzęta, a nabywano towary, których nie oferowała wieś. Żydzi także najczęściej prowadzili karczmy, dzierżawiąc je (od XVII wieku) od właścicieli wiosek. Karczmy pełniły rolę motelu, restauracji, sklepu, a także miejsca zabawy i spotkań lokalnej społeczności. Znajdowały się przy szlakach handlowych, w miastach i na wsiach. Z powodu wielofunkcyjności karczmy charakteryzowały się specyficznym układem pomieszczeń, na które składały się zazwyczaj: izba karczemna z wyszynkiem, alkierz, izby gościnne oraz stajnie i wozownie, zwane „stanem”. Odwiedzający dwory goście często odsyłali swoje konie i pojazdy do karczemnego stanu.

W Polsce najpopularniejsze były karczmy na planie prostokąta o następującym układzie pomieszczeń:

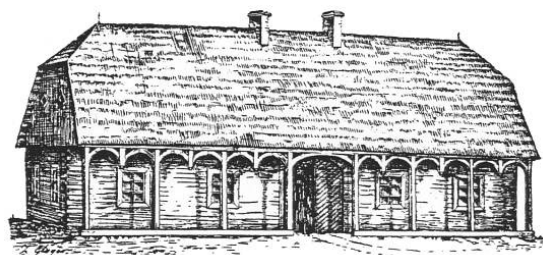


podcienie z przejazdem do stanu, który znajdował się od strony ściany szczytowej

Czasami stan znajdował się za karczmą. Wówczas przejazd do niego prowadził przez szeroką, biegnącą na przestrzał budynku sień, oddzielając izbę karczemną z alkierzem od izb gościnnych (karczma przejazdowa).



Karczma przejazdowa



Karczma z podcieniami

Współcześnie wiele lokali gastronomicznych używa w nazwie słowa „karczma”, nawiązując tym do dawnej, niezawsze chlubnej tradycji. Wielu gospodarzy w karczmie wyzbyło się majątku. W języku przetrwał frazeologizm; *zrobić komuś karczemną awanturę*, świadczący o złej sławie tego miejsca.

W literaturze często spotkać można motyw karczmy i karczmarza („Pan Tadeusz”, „Chłopi”, „Wesele”). W karczmie o nazwie „Rzym” Adam Mickiewicz umieścił akcję ballady „Pani Twardowska”, pozostawiając opis atmosfery, jaka zwykle panowała w przybytkach tego typu.